

EREDETI KÖZLEMÉNY

A demonstrátori támogatás hallgatói megítélése a Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Karán

TÓTH Attila Imre, DR. BALOGH Zoltán PhD

ÖSSZEFOGLALÁS

A vizsgálat célja a demonstrátori támogatás hallgatói megítélésének és észlelt tanulástámogató hozzájárulásának vizsgálata a Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Karán, valamint a fejlesztési prioritások azonosítása.

Anyag és módszer: Keresztmetszeti, anonim online kérdőíves vizsgálatot végeztünk a Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Karának jelenlegi és végzett hallgatói körében. Leíró statisztikát, 95%-os Wilson-konfidenciaintervallumokat, χ^2 -próbát, Cramér-féle V-t, Spearman-féle rangkorrelációt, Mann-Whitney-féle U-próbát és szükség szerint egzakt binomiális próbát alkalmaztunk; a nyílt végű válaszokat induktív tematikus elemzéssel dolgoztuk fel.

Eredmények: 1202 értékelhető válasz érkezett; 79,9% találkozott demonstrátori támogatással. A demonstrátorral támogatott tantárgyakban 85,7% kedvezőbb megértést, 86,4% kedvezőbb készségfejlődést és 85,0% eredményesebb egyéni kérdéstisztázást jelzett. A demonstrátorral nem találkozóik is magasra értékelték a bevonás várható hasznosságát.

Következtetések: A demonstrátori rendszer a hallgatói percepciók alapján releváns tanulástámogató elem lehet a gyakorlatorientált egészségügyi képzésekben. A rendszer fejlesztésének fő irányai a szerepkör pontosítása, a pedagógiai-kommunikációs felkészítés és a rugalmas, jelenléti munkát kiegészítő támogatási formák bővítése.

Kulcsszavak: szakmai képzés, egészségügyi hallgatók, kortárs csoport, visszajelzés, felmérések és kérdőívek

Students' Perceptions of Demonstrator Support at Semmelweis University's Faculty of Health Sciences

Attila Imre TÓTH, Zoltán BALOGH PhD

SUMMARY

Purpose to examine students' perceptions of demonstrator support at the Faculty of Health Sciences, Semmelweis University, and to identify development priorities.

Methods: A cross-sectional anonymous online survey was conducted among current and graduated students. Descriptive statistics, 95% Wilson confidence intervals, chi-square tests, Cramér's V, Spearman rank correlation, Mann-Whitney U tests, and exact binomial tests were applied as appropriate; open-ended responses were analyzed inductively.

Results: 1202 valid responses were analyzed; 79.9% reported demonstrator support. In demonstrator-supported subjects, 85.7% reported better understanding, 86.4% reported better skills development, and 85.0% reported more effective clarification of individual questions. Students without demonstrator experience also rated expected usefulness highly.

Conclusion: Student perceptions suggest that demonstrator support may be a relevant learning-support element in practice-oriented health sciences education. Key development directions are clearer role definition, stronger pedagogical-communication preparation, and flexible formats complementing face-to-face demonstrator work.

Keywords: education, professional, students, health occupations, peer group, feedback, surveys and questionnaires

Tóth Attila Imre IV. évfolyamos ápolóhallgató (BSc), demonstrátor, ápolás és betegellátás alapképzési szak, ápoló szakirány, Semmelweis Egyetem, Egészségtudományi Kar

DR. BALOGH Zoltán PhD főiskolai tanár, tanszékvezető, klinikai kapcsolatokért felelős dékánhelyettes, Semmelweis Egyetem, Egészségtudományi Kar, Ápolástan Tanszék
ORCID-azonosító:
0000-0002-1202-1111.

Levelező szerző

(corresponding author):

TÓTH Attila Imre

E-mail:

toth.attila@stud.semmelweis.hu

Beérkezett: 2026. március 5.

Elfogadva: 2026. április 27.

 | Hungarian | <https://doi.org/10.55608/nover.39.0008> | www.eLitMed.hu

Bevezetés

A gyakorlatorientált egészségtudományi képzésekben a készségfejlesztés minőségét alapvetően meghatározza, hogy a hallgatók mennyi lehetőséget kapnak ismétlésre, gyors hibajavításra és személyre szabott visszajelzésre. Ez különösen fontos azokban a tanulási helyzetekben, ahol a pszichomotoros készségek, a kommunikációs kompetenciák és a döntéshozatal egymással összefonódva fejlődnek (Balogh et al., 2009).

A demonstrátori támogatás olyan oktatásszervezési forma, amelyben jellemzően felsőbb évfolyamos hallgatók vagy hallgatóként megbízott segítők vesznek részt a gyakorlati oktatás támogatásában. A near-peer megközelítés előnye lehet, hogy a demonstrátor egyszerre áll közel a hallgatói gondolkodáshoz és kapcsolódik az oktatói elvárásokhoz; ez csökkentheti a kérdés küszöbét, erősítheti a bevonódást és segítheti a feladatközi visszajelzést (Smith et al., 2018; Hastings et al., 2024).

Az egészségtudományi és különösen az ápolói képzésekben a demonstrátori munka értéke nem pusztán kapacitásbővítésként értelmezhető. A hallgatók számára a biztonságos tanulási légkör, a nem megszégyenítő hibajavítás, a reflektív megbeszélés és a gyors segítségnyújtás kiemelt jelentőségű. A nemzetközi szakirodalom szerint a kedvező hallgatói megítéléshez és a hatékony működéshez strukturált felkészítésre, mentorálásra és szerepklarifikációra van szükség (Breau et al., 2020; Heitkemper et al., 2021; Pashaeypoor et al., 2024; Maroufi et al., 2024).

Magyar kontextusban kevés olyan nagy mintás, intézményi szintű vizsgálat áll rendelkezésre, amely egyszerre írja le a demonstrátori támogatás hallgatói megítélését, az észlelt tanulástámogató hozzájárulást és a fejlesztési elvárásokat. Jelen tanulmány célja ezért a demonstrátori támogatás hallgatói megítélésének és észlelt hozzájárulásának vizsgálata a Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Karán. A kézirat következetesen az „észlelt hozzájárulás” fogalmát használja, mivel a keresztmetszeti, önbeszámoló adatfelvétel oksági következtetések levonását nem teszi lehetővé.

Anyag és módszer

Keresztmetszeti, részben visszatekintő, anonim online kérdőíves vizsgálatot végeztünk a Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Karának jelenlegi és végzett hallgatói körében. Az adatfelvétel 2025. június 7. és 2025. december 17. között zajlott Microsoft Forms felületen. A bevonás irányított kényelmi mintavétellel, kari hallgatói kommunikációs csatornákon és QR-kódos toborzással történt.

Rövidítések jegyzéke

CI = konfidenciaintervallum
 ETK = Egészségtudományi Kar
 ORCID = Open Researcher and Contributor ID
 SE = Semmelweis Egyetem
 U = Mann–Whitney-féle U-próba
 V = Cramér-féle V
 ρ = Spearman-féle rangkorreláció
 χ^2 = khi-négyzet-próba

A saját szerkesztésű kérdőív teljes kérdésbankja 38 tételt tartalmazott. Az elágazáslogika miatt a demonstrátorral találkozó kitöltők 26, a demonstrátorral nem találkozó 12 kérdést láttak. A kérdések a háttérváltozók mellett a demonstrátori érintettségre, az elérhetőségre, a kommunikációra, az interaktivitásra, a tananyag megértésére, az egyéni kérdések tisztázására, a készségfejlődésre, a problémamegoldásra és a kritikus gondolkodásra, valamint a fejlesztési javaslatokra irányultak.

A két többletes blokk belső megbízhatósága jó volt (Cronbach- α : 0,861 és 0,859). A feltáró szerkezeti ellenőrzés két értelmezhető dimenziót jelzett: az általános demonstrátori támogatás/oktatásminőség, valamint a támogató tanulási környezet és a személyre szabott segítség dimenzióját. A mérőeszköz teljes körű pszichometriai validálása ugyanakkor nem történt meg, ezért az eredményeket az észlelt hozzájárulás szintjén értelmeztük.

Az elemzés során leíró statisztikát, 95%-os Wilson-konfidenciaintervallumokat, χ^2 -próbát, Cramér-féle V-t, Spearman-féle rangkorrelációt, Mann–Whitney-féle U-próbát, valamint szükség szerint egzakt binomiális próbát alkalmaztunk. A nyílt végű válaszokat induktív, tematikus tartalomelemzéssel dolgoztuk fel. A pozitív kategóriákat előre rögzített összevonásokkal képeztük, egyes hipotéziseket pedig proxyváltozók és exploratív csoport-összehasonlítások alapján vizsgáltuk.

A részvétel önkéntes volt, közvetlen személyazonosító adat gyűjtésére nem került sor. A kérdőív elején tájékoztatás szerepelt a kutatás céljáról és az adatkezelés módjáról; a kitöltés megkezdése egyben a részvételhez adott beleegyezésnek minősült.

Eredmények

Összesen 1243 beküldés érkezett; az adattisztítást követően 1202 kérdőív került elemzésre. A válaszadók 78,0%-a (n=937) jelenlegi, 22,0%-a (n=265) végzett hallgató volt. A minta 70,3%-a teljes idejű, 29,7%-a részesítő képzésben vett részt. A válaszadók 79,9%-a

I. táblázat. A minta fő jellemzői (N = 1202)

Változó	n	%
Hallgatói státusz – jelenlegi hallgató	937	78,0%
Hallgatói státusz – végzett hallgató	265	22,0%
Képzési forma – teljes idejű (nappali)	845	70,3%
Képzési forma – részdíj (levelező)	357	29,7%
Demonstrátori támogatással találkozott	960	79,9%
Demonstrátori támogatással nem találkozott	242	20,1%

(n=960) találkozott demonstrátori támogatással, 20,1%-a (n=242) nem. A demonstrátori jelenlét nappali képzésben gyakoribb volt, mint részdíj képzésben (86,2% vs. 65,0%; $\chi^2(1, N=1202)=69,94$; $p<0,001$; $V=0,241$). A minta fő jellemzőit az **I. táblázat** foglalja össze.

A demonstrátori támogatás fő leíró eredményeit a **II. táblázat** foglalja össze. A demonstrátorral nem találkozó hallgatók a demonstrátor bevonásának várható hasznosságát magasra értékelték: a 0–10 pontos skálán a medián 8, az átlag 7,86 volt, és 67,8% adott 8–10 pont közötti értéket. A gyakorlati órákon túl elérhető kiegészítő demonstrátori támogatást 82,2% legalább 7 pontra értékelt, ami arra utal, hogy a hallgatók a jelenléti támogatás mellett rugalmasabb, konzultációs vagy online formákat is igényelnek.

A demonstrátorral érintett hallgatók körében a demonstrátor munkájával való elégedettséget 92,6% 7–10 pontra értékelt. A demonstrátori jelenlétű és

a demonstrátor nélküli tantárgyak összehasonlításában 85,7% kedvezőbb megértésről számolt be, és a megértés irányára végzett egzakt binomiális próba egyértelműen a demonstrátori jelenlét javára mutatott ($p<0,001$). A készségfejlődés támogatását 86,4% értékelt 7–10 pontra; a készségfejlődés-önértékelés szintén szignifikánsan a skála közepe felé tolódott ($p<0,001$). Az egyéni kérdések tisztázásában 85,0% jelölt teljes vagy nagyrészt pozitív segítséget, és legalább részleges támogatást 97,6% tapasztalt.

A near-peer jellegű demonstrátori támogatást 89,6% tartotta előnyösnek, 80,9% pedig úgy vélte, hogy a demonstrátor mindig vagy általában elérhető volt. Az interaktivitást 84,7%, a problémamegoldás és a kritikus gondolkodás támogatását 81,6%, a konstruktív visszajelzést 79,4%, a személyes példák és esettanulmányok megértést támogató szerepét 88,0% ítélte meg kedvezően. A technikai/digitális integráció bővítését a válaszadók 95,8%-a támogatta.

Az asszociációs elemzések főbb mutatóit, valamint a nyílt végű fejlesztési javaslatok fő témáit a **III. táblázat** foglalja össze. A nyitottabbnak és segítőkészebbnek észlelt demonstrátori légkör közepes erősségű pozitív kapcsolatban állt az interaktivitás megítélésével ($p=0,383$; $p<0,001$) és még erősebben az egyéni kérdések tisztázásának kedvezőbb értékelésével ($p=0,534$; $p<0,001$). A near-peer jelleg pozitívabb megítélése szintén összefüggött az egyéni kérdések tisztázásának kedvezőbb megítélésével ($p=0,540$; $p<0,001$). Az összesített demonstrátori megítélés és a problémamegoldó/kritikus gondolkodási támoga-

II. táblázat. A demonstrátori támogatás fő leíró eredményei

Mutató	Eredmény	Megjegyzés
Demonstrátor bevonásának várható hasznossága (demonstrátorral nem találkozó)	medián: 8; átlag: 7,86; 67,8% adott 8–10 pontot	0–10 pontos skála; n=242
Kiegészítő demonstrátori támogatás hasznossága	82,2%	legalább 7 pont; 0–10 pontos skála
Demonstrátor munkájával való elégedettség	92,6%	7–10 pont; demonstrátorral érintett hallgatók
Tantárgyi megértés demonstrátori jelenlét mellett	85,7%	kedvezőbb megértést jelzett
Készségfejlődés támogatása	86,4%	7–10 pont
Egyéni kérdések tisztázásának pozitív támogatása	85,0%	teljes vagy nagyrészt pozitív segítség
Egyéni kérdések legalább részleges támogatása	97,6%	teljes, nagyrészt vagy részleges segítség
Near-peer jelleg előnyös megítélése	89,6%	pozitív megítélés
Demonstrátor elérhetősége	80,9%	mindig vagy általában elérhető
Foglalkozások interaktivitásának kedvező megítélése	84,7%	pozitív értékelés
Problémamegoldás és kritikus gondolkodás támogatása	81,6%	pozitív értékelés
Konstruktív visszajelzés kedvező megítélése	79,4%	pozitív értékelés
Személyes példák és esettanulmányok hasznossága	88,0%	megértést támogató szerep
Technikai/digitális integráció bővítésének támogatása	95,8%	pozitív támogatás

Megjegyzés: A táblázat a kéziratban szövegesen kiemelt fő leíró eredményeket összegzi.

III. táblázat. Asszociációs eredmények és nyílt végű fejlesztési javaslatok

A) Fő asszociációs eredmények	
Vizsgált kapcsolat/összehasonlítás	Eredmény
Nyitottabbnak és segítőbbnek észlelt demonstrátori légkör ↔ interaktivitás megítélése	Spearman-rangkorreláció = 0,383; $p < 0,001$
Nyitottabbnak és segítőbbnek észlelt demonstrátori légkör ↔ egyéni kérdések tisztázásának kedvezőbb értékelése	Spearman-rangkorreláció = 0,534; $p < 0,001$
Near-peer jelleg pozitívabb megítélése ↔ egyéni kérdések tisztázásának kedvezőbb értékelése	Spearman-rangkorreláció = 0,540; $p < 0,001$
Összesített demonstrátori megítélés ↔ problémamegoldó/kritikus gondolkodási támogatás	Spearman-rangkorreláció = 0,517; $p < 0,001$
Interaktívabbnak minősített foglalkozások ↔ kedvezőbb érdeklődési és motivációs beszámoló	Mann-Whitney $U = 76\ 710,5$; $p < 0,001$; rang-biszeriális $r = 0,284$
B) Nyílt végű fejlesztési javaslatok fő témái (n = 33)	
Téma	Említési arány
Pedagógiai-kommunikációs felkészítés erősítése	21,2%
Szerepkör bővítése vagy pontosítása	21,2%
Demonstrátori kapacitás növelése	18,2%
Professzionizmus és megbízhatóság erősítése	18,2%
Időkeretek és hozzáférés bővítése	15,2%

Megjegyzés: A nyílt végű kérdésre 36 válasz érkezett, ezek közül 33 tartalmazott érdemi fejlesztési javaslatot.

tás között közepesnél erősebb pozitív kapcsolat mutatkozott ($\rho = 0,517$; $p < 0,001$). Az interaktívabbnak minősített foglalkozásokhoz kedvezőbb érdeklődési és motivációs beszámoló társultak ($U = 76\ 710,5$; $p < 0,001$; rang-biszeriális $r = 0,284$).

A nyílt végű kérdésre 36 válasz érkezett, ezek közül 33 tartalmazott érdemi fejlesztési javaslatot. A leggyakrabban megjelenő témák a pedagógiai-kommunikációs felkészítés erősítése (21,2%), a szerepkör bővítése vagy pontosítása (21,2%), a demonstrátori kapacitás növelése (18,2%), a professzionizmus és megbízhatóság erősítése (18,2%), valamint az időkeretek és a hozzáférés bővítése (15,2%) voltak.

Megbeszélés és következtetések

Eredményeink szerint a demonstrátori támogatás leginkább azokban a dimenziókban kapott kedvező hallgatói megítélést, amelyek a gyakorlati oktatásban a legközvetlenebb tanulási szükségletekhez kapcsolódnak: a gyors kérdéstisztázásban, a készségfejlesztés támogatásában és a jobb tantárgyi megértésben. Ez jól illeszkedik a near-peer és teaching assistant modellekről szóló szakirodalomhoz, amely szerint a hallgatók különösen értékelik az alacsonyabb segítségkérési küszöböt, a feladatközi magyarázatot és a gyors hibajavítást (Smith et al., 2018; Hastings et al., 2024; Maroufi et al., 2024).

A nyitottabb kommunikáció, a kedvezőbb near-peer megélés és a magasabb interaktivitás egyaránt

jobb tanulási megítéléssel társult, ami arra utal, hogy a demonstrátor nem pusztán kapacitásnövelő szereplő, hanem a tanulási klíma alakítója is lehet. A szimulációs és készségfejlesztő környezetekben a pszichológiai biztonság, a nem megszégyenítő hibajavítás és a reflektív visszajelzés központi jelentőségű; eredményeink ezt a megközelítést erősítik (McCarthy et al., 2013; Qian et al., 2025).

Gyakorlati szempontból a demonstrátori rendszer fejlesztésének három súlypontja azonosítható. Elsőként szükséges a szerepkör és az elvárt kompetenciák pontosítása. Másodszor indokolt a pedagógiai-kommunikációs felkészítés és a mentorálás tudatos erősítése. Harmadszor a hallgatói visszajelzések alapján célszerű a jelenléti munkát kiegészítő, könnyen hozzáférhető konzultációs és digitális támogatási formákat bővíteni. Ez összhangban áll a nursing teaching assistant programokkal és az online hallgatói visszajelzésről szóló szakirodalom fő üzeneteivel (Breau et al., 2020; Pashaepoor et al., 2024; Pullan et al., 2023; Lammey et al., 2025).

A vizsgálat korlátai közé tartozik az önbevallásos adatfelvétel, a részben visszatekintő jelleg, az irányított kényelmi mintavétel és az egyetlen intézményre korlátozó minta. A nyílt végű válaszok száma alacsony volt, a mérőeszköz teljes körű pszichometriai validálása pedig nem történt meg. Ennek megfelelően az eredmények nem tekinthetők oksági bizonyítéknak, hanem hallgatói percepciók alapján kirajzoló észlelt összefüggéseknek.

Összességében a demonstrátori támogatás a Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Karán tanuló hallgatók percepciói alapján releváns tanulástámogató elemnek tűnik. A rendszer különösen a gyors, személyre szabott visszajelzés és a készségfejlesztés támogatásában mutatott erősséget; további fejlesztését a szerepklarifikáció, a strukturált felkészítés és a hibrid támogatási modell irányába érdemes folytatni.

Köszönetnyilvánítás

Köszönet illeti a kérdőívet kitöltő hallgatókat és végzeteket, akik válaszaikkal hozzájárultak a vizsgálat megvalósításához. A szerzők köszönik a szakmai konzultációban nyújtott támogatást is.

Szerzői munkamegosztás: T. A. I.: Koncepció, irodalmi háttér összegzése, kérdőívfejlesztés, adatfelvétel, adattisztítás, statisztikai elemzés, táblázatok elkészítése, kéziratírás. B. Z.: Szakmai konzultáció, módszertani kontroll, kézirat kritikai véleményezése.

Anyagi támogatás: A kutatás és a kézirat elkészítése külső anyagi támogatásban nem részesült.

Érdekeltségek: A szerzőknek nincsenek érdekeltségeik.

Etikai vonatkozás: Az adatfelvétel önkéntes és anonim online kérdőívvel történt; közvetlen személyazonosításra alkalmas adat nem került gyűjtésre. A résztvevők a kérdőív elején tájékoztatást kaptak a kutatás céljáról és az adatkezelés módjáról.

Irodalomjegyzék

- Balogh, Z., Betlehem, J., Papp, K., Tulkán, I., & Kovácsné Tóth, Á. (2009). Az elmúlt két évtized ápolóképzése a hazai felsőoktatásban. *Nővér*, 22(1), 3–12.
- Breau, G., Campbell, S., Hilario, C., Goldie, C., Auxier, J., Garrett, B., & Varcoe, C. (2020). Mentoring graduate students to become effective teaching assistants: Developing and implementing a student-centred program for nursing. *Quality Advancement in Nursing Education – Avancées en formation infirmière*, 6(3), 3. <https://doi.org/10.17483/2368-6669.1206>
- Hastings, L., Sunderman, H., & Knopik, N. (2024). Maximizing the role of undergraduate teaching assistants (UTAs) to match signature pedagogies in leadership education. *Journal of Leadership Education*, 23(1), 78–90. <https://doi.org/10.1108/jole-01-2024-0012>
- Heitkemper, E. M., Hafermann, K. A., Honig, J. C., & Smaldone, A. (2021). Preparing teaching assistants in nursing: A mixed-methods evaluation. *Nurse Educator*, 46(6), E179–E183. <https://doi.org/10.1097/NNE.0000000000001006>
- Lammey, C., Frangieh, J., Humphrey, K. G., Lehmann, J., Thompson, B., & Hughes, V. (2025). Best practices for providing meaningful faculty-student feedback in an online setting: An integrative review applied to nursing education. *Nurse Education Today*, 146, 106510. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2024.106510>
- Maroufi, S. S., Babajani, A., Taghizadeh, S., Gholamzadeh, M., Mousavibaghi, S. H., & Azizi Darbandi, M. M. (2024). Investigating the effect of teaching assistants (TA) on the level of satisfaction of undergraduate anesthesia students with training in the internship unit. *Journal of Education and Health Promotion*, 13(1), 352. https://doi.org/10.4103/jehp.jehp_1010_23
- McCarthy, J., Cassidy, I., & Tuohy, D. (2013). Lecturers' experiences of facilitating guided group reflection with pre-registration BSc nursing students. *Nurse Education Today*, 33(1), 36–40. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2011.10.020>
- Pashayepoor, S., Majdabadi, Z. A., Khanipour-Kencha, A., & Nikpeyma, N. (2024). Barriers and facilitators to fulfilling the teaching assistant role from nursing students' perspective: A qualitative study. *BMC Nursing*, 23, 39. <https://doi.org/10.1186/s12912-023-01645-7>
- Pullan, S. J., Rylance-Graham, R., Crane, J., & Thornton, E. (2023). Undergraduate nursing students' experiences of online education: A cross-sectional survey. *Teaching and Learning in Nursing*, 18(1), 56–62. <https://doi.org/10.1016/j.teln.2022.10.002>
- Qian, D., Wu, Y., Li, Y., Wang, L., & Li, Y. (2025). Negative experiences of undergraduate nursing students in simulation training: A meta-synthesis of qualitative studies. *Journal of Professional Nursing*, 58, 147–156. <https://doi.org/10.1016/j.profnurs.2025.04.004>
- Smith, J. P., Kendall, J. L., & Royer, D. F. (2018). Improved medical student perception of ultrasound using a paired anatomy teaching assistant and clinician teaching model. *Anatomical Sciences Education*, 11(2), 175–184. <https://doi.org/10.1002/ase.1722>